

at den lavere Stillede ser at faae, hvad han leverer og yder, betalt. Der kan undertiden bruges urigtige, skundom endogsaa ulovlige Midler for at opnaa det, men at der bruges endogsaa meget stærke Midler, har jeg Intet at indvende mod. Embeds- og Bestillingsmanden derimod har intet faadant Middel at bruge, naar han engang er kommen ind i sin Stilling og har været der en Del Aar. Embedsmanden har sluttet en Arbeidskontrakt med Staten i Almindelighed for Livstid. Han kan ikke opfige denne Kontrakt, fordi han har sluttet den i Henshold til en Forberedelse, som han med Omhu og Bekostning har skaffet sig, og fordi der i det Dieblif, han vilde opfige den, ser en Klausul, som bestemmer, at han taber en Del af Bederlaget, idet dette ikke blot bestaar i den aarlige Løn, men ved Siden deraf i en Sikkerhed mod at lide Nød i den Tid, da han ikke kan arbejde. Og det er ikke blot en Arbeidskontrakt, Embedsmanden har sluttet; det er tillige en Kontrakt, hvortil vi forlange, at der skal slutte sig, og hvortil der ogsaa i Almindelighed hos den store Mængde af Embedsmænd slutter sig en Pligtfølelse, en Følelse af, at de bør udføre deres Arbeide godt, ikke blive trætte og ikke forlade Stillingen, forinden Kriesterne svigte dem. Embedsmændene ere derfor faaledes stillede, at de maa vente, at Staten vil gjøre for dem, hvad en hæderlig og veltænkende privat Arbeidsgiver gjør for sine Arbeidere, idet han nemlig, naar Konjunkturerne blive særdeles gunstige for ham og særdeles trykkende for hans Arbeidere, ogsaa uden absolut Nødvendighed forøger det Bederlag, han giver sine Arbeidere. Der kommer nu fra Statens Side et Klogskabshensyn til, thi vi maa vel vide, at naar Statens Arbeide ikke betales ordentligt, saa vil der først indtræde en Synken af de intellektuelle Kræfter, idet de Dygtigere, der to og to kunne arbejde sig frem paa anden Maade, vende sig bort fra Staten, og med Synken af de intellektuelle Kræfter vil der snart forbinde sig Udsigten til en stærk Synken af de moralske Kræfter. Den intellektuelle Dygtighed og den moralske Dygtighed staa i temmelig nær Forbindelse med hinanden. Den moralske Dygtighed er udsat for Fristelser af færegen Art. De af os, der have levet længe nok, have gennemgaaet en Periode, hvor Staten i den Henseende har havt Prøver, der vare nedslaaende. Der er altsaa for Embedsmanden vel intet absolut Ketskrav, men et stærkt Billighedskrav paa, at Staten kommer ham til Hjælp, naar der indtræder saadanne Forandringer i Konjunkturerne, saa pludselige og saa stærke Forandringer, at ikke en rimelig Forsynlighed maatte have ladet ham forudsæ og ane dem. Der kan naturligvis indtræde saadanne Forandringer, der stille Embedsmanden mindre heldigt, og som han saavel som enhver Anden maa finde sig i; men der kan ogsaa indtræde saa stærke Forandringer, at den hele Forudsætning, hvorum-

der Embedsmanden er traadt ind i sin Stilling, aldeles forrykkes, og det er flet i dette Dieblif og flet paa saadan Maade, at Embedsmandens trykkede Stilling staa i den stærpeste Modsetning til Landets, til de fleste andre Samfundsklassers gunstige Stilling i dette Dieblif. Det lader sig jo ikke negte, at baade de agerdyrkende Producerende i Landet og de, som drive Handel og Omsætning — for de Sidstes Vedkommende som en Følge af de Konjunkturer, der nærmest angaa de Første — i dette Dieblif ere overordentlig gunstige stillede i det Hele. Man maa ikke indvende imod mig, at Enkelte sidde for høie Renter, thi det er jo ifølge frivillig indgaaede Kontrakter og Følgen af en Spekulation, som just er fremkaldt ved de gunstige Konjunkturer, som man har overvurderet. I Almindelighed maa det siges, at de sidste Aar for Danmark som agerdyrkende og kvægavlbrivende Land og som et Land, der som Følge deraf har en betydelig Handelsomsætning, have været overordentlig gunstige. Dette har dog ogsaa viist sig i en Stigen af alle Forbrugsartikler lige over for Pengene, hvori blandt Andre Embedsmanden modtager sin Løn. Der blev ved den 1ste Behandling af det foreliggende Lovudkast henvist til, hvorledes Udsørfelen af Produkter og deres Værdi var steget i et enkelt Aar, og steget mere i det sidste end i det næst foregaaende. Men vil man vurdere de enkelte Klassers Stilling overfor hinanden, maa man til Værdien af, hvad der udføres, lægge den ganske overordentlig forhøjede Værdi af, hvad der betales for Forbruget i Indlandet, det, der betales af dem, der simpelt hen ere Forbrugere af Produkter, medens de skulle leve af et Arbeide, der ikke samtidig er steget med Hensyn til Betalingen, og man vil just derved se, hvor ganske overordentlig uheldigt de ere stillede, som ikke kunne lægge Noget til Betalingen af deres Arbeide. Lægger man enkelte andre Klasser, kan der ogsaa for disse være indtraadt Uheld, men dog ikke anderledes, end at de selv kunne raade Bod derpaa. Ganske vist er Kjøbstadschaandværteren ikke videre godt stillet over for den stærke Fordyrelse af Produkterne, men han producerer dog ogsaa og lægger esterhaanden, og det ikke saa lidt, paa sit Arbeide. Ogsaa dette Paalæg falder paa den, der ikke har Andet end en engang fast bestemt Pengeindtægt. Læge vi Grundeieren i Kjøbstaderne, ja, saa stiger ogsaa hans Eiendom, og stiger navnlig paa det Sted, hvor der er flest Embedsmænd koncentrerede, nemlig i Kjøbenhavn, hvor Befolkningen er tiltagen saaledes, at Husleiligheder ere stegne ganske overordentlig i Pris. Alt vender sig mod denne ene Klasse, Embeds- og Bestillingsmændene. Der er altsaa saadanne Forhold, at der er et absolut Billighedskrav, der ligesom et Klogskabshensyn maa føre til, at Embedsmændene blive noget bedre stillede, hvis disse Konjunkturer holde sig, hvad jeg ikke har den mindste Tvivl om. Er der en berettiget Formening om, at de uheldige Forhold i